

04@01@00פינחס בן אלעזר בן אהרן הכהן.02@02@ לפי שהיו השבטים מבזים אותו, הראיתם בן פוטי זה שפיטם אבי אמו
עגלים לעבודת כוכבים והרג נשיא שבט מישראל, לפיכך בא הכתוב ויחסו אחר אהרן: 03@000בנקאו את קנאתי.02@02@ בנקמו
את נקמתי, בקצפו את הקצף שהיה לי לקצוף, כל לשון קנאה הוא המתחרה לנקום נקמת דבר, אנפרימני"ט בלע"ז:
04@01@00את בריתי שלום.02@02@ שתהא לו לברית שלום, כאדם המחזיק טובה וחנות(כ"ה בזיטאמיר ואמשטרדם
ובווינאצה, אבל בה"ה ואלקבץ "חינות", וברומא "חירות") למי שעושה עמו טובה, אף כאן פירש לו הקדוש ברוך הוא שלומותיו:
04@01@00והיתה לו.02@02@ בריתי זאת: 03@000ברית כהונת עולם.02@02@ שאף על פי שכבר ניתנה כהונה לזרעו של
אהרן, לא ניתנה אלא לאהרן ולבניו שנמשחו עמו ולתולדותיהם שיולידו אחר המשחת(כ"ה ברומא ובווינאצה ואמשטרדם
ובחומשים שלפנינו, ובאלקבץ "המשחן" אבל בה"ה וזיטאמיר "משחתן"), אבל פינחס שנולד קודם לכן ולא נמשח לא בא לכלל
כהונה עד כאן, וכן שנינו בזבחים 82@קא:02@ לא נתכחן פינחס עד שהרגו לזמרי: 03@000לאלהיו.02@02@ בשביל אֱלֹהֵינו,
כמו המקנא אֶתָּה לי 82@לעיל יא, כט)02@, וקנאתי(בלשון הפסוק כתיב "קנאתי, אבל בכל הדפוסים ישנים שראיתי גם במ"ג
הגירסא "וקנאתי" רק במאירת עינים ועוז והדר ולקט בהיר שינו וכתבו "קנאתי") לציין 82@זכריה ח, ב)02@ בשביל ציון:
04@01@00ושם איש ישראל וגוי.02@02@ במקום(כ"ה בזיטאמיר ובדפוס א' וברומא ואלקבץ ובווינאצה ואמשטרדם
ובאוהח"ק דפוס א' וכן הוא במאירת עינים, אבל בה"ה "כשם" וכ"ה במ"ג ועוז והדר, וביוסף דעת הביא שניהם) שיחס(כ"ה
בזיטאמיר ורומא בב' יודי"ן) את הצדיק לשבח ייחס את הרשע לגנאי: 03@000נשיא בית אב לשמעוני.02@02@ לאחד
מחמשה(כ"ה בדפוס א' וברומא ואלקבץ ובווינאצה ואמשטרדם ובאוהח"ק דפוס א', ובה"ה וזיטאמיר מה', ורק מן מ"ג ולהלן
"מחמשת") בתי אבות שהיו לשבט שמעון. דבר אחר, להודיע שבחו של פינחס, שאף על פי שזה היה נשיא, לא מנע את עצמו מלקנא
לחילול השם, לכך הודיעך הכתוב מי הוא המִקֵּה: 04@01@00והאשה המוכה(כ"ה ברומא עם אות ו) וגוי.02@02@
להודיעך שנאתן של מדינים, שהפקירו בת מלך לזנות כדי להחטיא את ישראל: 03@000ראש אומות.02@02@ אחד מחמשת מלכי
מדין, אֶת אֹי וְאֶת רָקֶם וְאֶת צֹר וגוי 82@להלן לא, ח)02@, והוא היה חשוב מכולם שנאמר ראש אֲמוֹת, ולפי שנהג בזיון בעצמו
להפקיר בתו, מנאו שלישי: 03@000בית אב.02@02@ חמשת(כ"ה בה"ה ובאמשטרדם ובווינאצה ובאוהח"ק דפוס א' ובחומשים
שלפנינו, אבל בזיטאמיר ובדפוס א' וברומא "חמשה") בתי אבות היו למדין, עֵיפָה וְעֶפְרָ וְחִנֹּךְ וְאֶבְדֵּעַ וְאֶלְדָּעָה 82@בראשית כה,
ד)02@, וזה היה מלך לאחד מהם: 04@01@00ויוצור.02@02@ כמו זכור 82@שמות כ, ח)02@ שְׁמוֹר 82@דברים ה,
יב)02@, לשון הווה, עליכם לאייב אותם: 04@01@00וכי צוררים הם לכם וגוי על דבר פעור.02@02@ שהפקירו בנותיהם
לזנות כדי להטעותכם אחר פעור, ואת מואב לא צוה להשמיד, מפני רות שהיתה עתידה לצאת מהם, כדאמרין בבבא קמא
82@לח:02@: 04@01@00ואי אחרי המגפה וגוי.02@02@ משל לרועה שנכנסו זאבים לתוך עדרו והרגו בהן, והוא מונה
אותן לידע מנין הנותרות. דבר אחר, כשיצאו ממצרים ונמסרו למשה, נמסרו לו במנין, עכשיו שקרב למות ולהחזיר צאנו מחזירן
במנין: 04@01@00לבית אבותם(כ"ה ברומא עם אות ו).02@02@ על שבט האב יתיחסו ולא אחר האם:
04@01@00וידבר משה ואלעזר הכהן אותם.02@02@ דברו עמם על זאת שצוה המקום למנותם: 03@000לאמר.02@02@
אמרו להם, צריכים(כ"ה בדפוס א' ובה"ה ובאלקבץ ובאמשטרדם ובאוהח"ק דפוס א', אבל בווינאצה ובזיטאמיר "צריכין") אתם
לימנות(כ"ה באמשטרדם ובווינאצה ובאלקבץ ובה"ה ובאוהח"ק דפוס א', אבל בזיטאמיר ובדפוס א' "למנות", ולא מצאתי גירסא
"להמנות" רק מן מ"ג ולהלן): 04@01@00מבן עשרים(כ"ה בה"ה אבל בזיטאמיר כ') שנה ומעלה כאשר צוה וגוי.02@02@
שיהא מנינם(כ"ה ברא"ם וכן נראה מה"ה שכתב מניני, אבל בזיטאמיר ובדפוס א' ובאלקבץ ובאמשטרדם ובאוהח"ק דפוס א'
ובווינאצה "מנינכם") מִבֶּן עֶשְׂרִים שָׁנָה וְמִעֲלָה, שנאמר כָּל הַעֹבֵר עַל הַפְּקָדִים וגוי 82@שמות ל, יד)02@: 04@01@00והמשפחת
החנוכי.02@02@ לפי שהיו האומות(כ"ה בדפוס א' וברומא, אבל בה"ה וזיטאמיר העכו"ם) מבזין אותם, ואומרים מה אלו
מתייחסין על שבטיהם, סבורין(כ"ה בזיטאמיר ורומא ואמשטרדם ובווינאצה, אבל בה"ה "כסבורין") הם שלא שלטו המצריים
באמותיהם, אם בגופם היו מושלים קל וחומר בנשותיהם, לפיכך הטיל הקדוש ברוך הוא שמו עליהם, ה"א מצד זה ויו"ד מצד זה,

לומר, מעיד אני עליהם שהם בני אבותיהם, וזה הוא שמפורש על ידי דוד, שְבִטִי יֵה עֲדוֹת לְיִשְׁרָאֵל @82(תהלים קכב, ד) @02, השם הזה מעיד עליהם לשבטיהם, לפיכך בכולם כתב הַחֲנֻכִּי, הַפְּלִאִי, אבל בימנה @82(להלן פסוק מד) @02 לא הוצרך לומר משפחת הימני, לפי שהשם קבוע בו יו"ד בראש וה"א בסוף: @04(ט) @01@00אשר הצו. @02@02 את ישראל על מִשָּׁה: @03@00בהצותם. @02@02 את העם על ה': @03@00הצו (כ"ה בזיטאמיר, אבל בה"ה לאו דיבור המתחיל הוא). @02@02 השיאו את ישראל לריב על משה, לשון הפעילו: @04(י) @01@00ויהיו לנס. @02@02 לאות ולזכרון, למען אשר לא יקרב איש זר לחלוק (לא מצאתי שום גירסא עד מ"ג שגרסו כאן תיבת "עוד" וכן בספר הזכרון ליתא וכן נראה ברא"ם בסוף דבריו שלא גרסו) על הכהונה: @04(יא) @01@00ובני קרח לא מתו. @02@02 הם היו בעצה תחלה ובשעת המחלוקת הרהרו תשובה בלבם, לפיכך נתבצר להם מקום גבוה בגיהנם וישבו שם: @04(יג) @01@00לזרח. @02@02 הוא צוחר @82(בראשית מו, י) @02 לשון צוחר (כ"ה ברומא עם אות ו), אבל משפחת אוהד (כ"ה ברומא עם אות ו) @82(שם) @02 בטלה, וכן חמש משבט בנימין, שהרי בעשרה בנים ירד למצרים וכאן לא מנה אלא חמשה (כ"ה בזיטאמיר, אבל בה"ה ה') @82(פסוק לח-לט) @02, וכן אצבון לגד @82(בראשית שם פסוק טז) @02, הרי שבע משפחות, ומצאתי בגמרא ירושלמית, שכשמת אהרן נסתלקו ענני כבוד ובאו הכנענים להלחם בישראל, ונתנו לב לחזור למצרים, וחזרו לאחוריהם שמונה (כ"ה בזיטאמיר, אבל בה"ה ח') מסעות מהר ההר למוסרה, שנאמר וַיִּבְנֵי יִשְׂרָאֵל נֶסְעוּ מִבְּעֵרֶת בְּנֵי יַעֲקֹב מוֹסְרָה שָׁם מֵת אֶהֱרֹן @82(דברים י, ו) @02, והלא בהר ההר מת וממוסרה עד הר ההר שמונה מסעות יש למפרע, אלא שחזרו לאחוריהם ורדפו בני לוי אחריהם להחזירים, והרגו מהם שבע (כ"ה בזיטאמיר, אבל בה"ה ז') משפחות, ומבני לוי נפלו ארבע (כ"ה בזיטאמיר, אבל בה"ה ד') משפחות, משפחת שְׁמֵעִי @82(לעיל ג, כא) @02 ועֲזִיאֵלִי (כ"ה בה"ה כלשון הפסוק לעיל, אבל בזיטאמיר "ועזיאלי") @82(שם פסוק כז) @02 ומבני יצהר לא נמנו כאן אלא משפחת הקרחי @82(להלן פסוק נח) @02, והרביעית לא ידעתי מה היא. ורבי תנחומא @82(ה) @02 דרש, שמתו במגפה בדבר בלעם, אבל לפי החסרון שחסר משבט שמעון במנין זה ממנין הראשון שבמדבר סיני, נראה שכל כ"ד אלף נפלו משבטו של שמעון: @04(טז) @01@00לאזני. @02@02 אומר אני, שזו משפחת אֶצְבֹּן @82(בראשית מו, טז) @02, ואיני יודע למה לא נקראת משפחתו על שמו: @04(כד) @01@00לישוב. @02@02 הוא יוב האמור ביורדי מצרים @82(שם פסוק יג) @02, כי כל המשפחות נקראו על שם יורדי מצרים, והנולדין משם והלאה לא נקראו המשפחות על שמם, חוץ (כ"ה ברומא וזיטאמיר, אבל בה"ה "וחוץ") ממשפחות אפרים ומנשה שנולדו כולם במצרים, וארד ונעמן בני בלע בן בנימין @82(להלן פסוק מ) @02, ומצאתי ביסודו של רבי משה הדרשן, שירדה אמן למצרים כשהיתה מעוברת מהם, לכך נחלקו למשפחות, כחצרון וחמול שהיו בני בנים ליהודה @82(פסוק כא) @02, וחבר ומלכיאל שהיו בני בנים של אשר @82(פסוק כה) @02, ואם אגדה היא הרי טוב, ואם לאו, אומר אני, שהיו לבלע בני בנים הרבה, ומשנים הללו ארד ונעמן יצאה מכל אחד משפחה רבה, ונקראו תולדות שאר הבנים על שם בלע, ותולדות השנים הללו נקראו על שמם. וכן אני אומר בבני מכיר, שנחלקו (כ"ה בזיטאמיר ורומא ואמשטרדם, אבל בה"ה "שנתחלקו") לשתי משפחות @82(להלן פסוק כט) @02 אחת נקראת על שמו ואחת נקראת על שם גלעד בנו. חמשה (לא מצאתי גירסא "חמש" רק בעוז והדר ומאירת עינים, אבל בכל שאר דפוסים ממש "חמשה" חוץ ברומא ומ"ג שכתבו ה') משפחות חסרו מבניו של בנימין, כאן נתקיימה מקצת נבואת אמו שקראתו בן אוני @82(בראשית לה, יח) @02 בן אנינות (כ"ה באוהח"ק דפוס א' ובאמשטרדם ובווינאציה ובחומשים שלפנינו, אבל בה"ה וזיטאמיר וברומא ואלקבץ ובדפוס א' "אנינות"), ובפלגש בגבעה @82(שופטים כ) @02 נתקיימה כולה, זו מצאתי ביסודו של רבי משה הדרשן: @04(לו) @01@00ואלה בני שותלח וגו'. @02@02 שאר בני שותלח נקראו תולדותיהם על שם שותלח, ומערן יצאה משפחה רבה ונקראת על שמו, ונחשבו בני שותלח לשתי (כ"ה באמשטרדם, אבל בה"ה וזיטאמיר לב') משפחות. צא וחשוב ותמצא בפרשה זו חמשים ושבע (כ"ה בווינאציה, אבל בה"ה וזיטאמיר ואמשטרדם נ"ז) משפחות, ומבני לוי שמונה (כ"ה בווינאציה, אבל בה"ה וזיטאמיר ואמשטרדם ח'), הרי ששים וחמש, וזהו שנאמר כִּי אֵתָם הִמָּעֵט וגו' @82(דברים ז, ז) @02 ה"א מעט, חמשה (כ"ה בזיטאמיר, אבל בה"ה חסר תיבה זו, ובאמשטרדם ה') אתם חסרים ממשפחות כל העמים (כ"ה בדפוס א' ובאמשטרדם, אבל בה"ה וזיטאמיר "עכו"ם") שהן שבעים (כ"ה ברומא, אבל בה"ה וזיטאמיר ע'), אף זו (כ"ה בכל הדפוסים ממש שראיתי עד מ"ג, ורק מן מ"ג ולהלן "זה") הבנתי מיסודו של רבי משה הדרשן, אך

הוצרכתי לפחות ולהוסיף בדבריו: @04(לח)@01@00לאחירם. @02@02 הוא אחי שירד למצרים @82(בראשית מו, כא)@02, ולפי שנקרא על שם יוסף שהיה אחיו ורם ממנו נקרא אָחִירָם: @04(לט)@01@00שפופם כ"ה בזיטאמיר ובאמשטרדם ובווינאציה ובדפוס א' (וכ"ה בעוז והדר) אבל בה"ה וברומא ומאירת עינים "לשפופם". @02@02 הוא מופים @82(שם)@02, על שם שהיה יוסף שפוף בין האומות כ"ה בדפוס א' וברומא אבל בה"ה וזיטאמיר "העכו"ם": @04(מב)@01@00לשוחם. @02@02 הוא חושים @82(שם פסוק כג)@02: @04(מו)@01@00ושם בת אשר שרח. @02@02 לפי שהיתה קיימת בחיים, מנאה כאן: @04(נג)@01@00לאלה תחלק הארץ. @02@02 ולא לפחותים מבן עשרים, אף על פי שבאו לכלל עשרים בטרם חלוק הארץ, שהרי שבע כ"ה בזיטאמיר, אבל בה"ה ז' שנים כבשו ושבע כ"ה בזיטאמיר, אבל בה"ה ז' חלקו, לא נטלו חלק בארץ אלא אלו שש מאות כ"ה בזיטאמיר, אבל בה"ה ת"ר אלף ואלף, ואם היו לאחד מהם ששה כ"ה בזיטאמיר, אבל בה"ה ו' בנים, לא נטלו אלא חלק אביהם לבדו: @04(נד)@01@00לרב תרבה נחלתו. @02@02 לשבט שהיה מרובה באוכלוסין נתנו חלק רב, ואף על פי כ"ה באמשטרדם ובזיטאמיר ובווינאציה, אבל בה"ה רק "ואף" ולא "על פי" שלא היו החלקים שוים, שהרי הכל לפי רבוי השבט חלקו החלקים, מדפוס א' נראה להדיא דתיבת "החלקים" הוא המשך אלמעלה כמו שהוא בחומשים שלפנינו, ולא כהלכת בהיר שעשה סימן זאת, לפני תיבת "החלקים" בדפוס א' הגירסא באות ו' "חלקו החלקים, ולא עשו אלא על ידי וכו" לא עשו אלא על ידי גורל, והגורל היה על פי רוח הקודש כאן בזיטאמיר "הקדש" אבל להלן איתא "הקודש", כמו שמפורש בבבא בתרא @82(קכב)@02, אלעזר הכהן היה מלוכש באורים ותומים ואומר ברוח הקודש, אם שבט פלוני עולה, תחום פלוני עולה עמו, והשבטים היו כתובים בשנים עשר כ"ה בזיטאמיר, אבל בה"ה ב"ב פתקין, ושנים עשר כ"ה בזיטאמיר, אבל בה"ה ו"ב גבולים בשנים עשר כ"ה בזיטאמיר, אבל בה"ה ב"ב פתקין, ובללום בקלפי, והנשיא מכניס ידו לתוכה ונוטל שני כ"ה בה"ה אבל בזיטאמיר "שנים" פתקין, עולה בידו פתק של שם שבטו ופתק של גבול המפורש לו, והגורל עצמו היה צווח ואומר, אני הגורל עליתי לגבול פלוני לשבט פלוני, שנאמר על פי הגורל @82(להלן פסוק נו)@02. ולא נתחלקה הארץ במדה, לפי שיש גבול משובח מחבירו כ"ה באלקבץ עם אות ו', אלא בשומא, בית כור רע כנגד בית סאה טוב, הכל לפי הדמים: @04(נה)@01@00לשמות מטות אבותם. @02@02 אלו יוצאי מצרים, שינה כ"ה בזיטאמיר "שנה", אבל להלן פסוק א' "שינה" הכתוב נחלה זו מכל הנחלות שבתורה, שכל הנחלות החיים יורשים כ"ה בה"ה ורומא ואמשטרדם, אבל בזיטאמיר "יורשין" את המתים, וכאן מתים יורשים את החיים, כיצד, שני אחים מיוצאי מצרים שהיו להם בנים בבאי הארץ, לזה אחד ולזה שלשה כ"ה בזיטאמיר, אבל בה"ה ג', האחד נטל חלק אחד והשלשה נטלו שלשה, שנאמר לאלה תחלק הארץ @82(פסוק נג)@02, חזרה כ"ה בזיטאמיר וברומא ואמשטרדם, אבל בה"ה חזרו" נחלתן אצל אבי כ"ה בדפוס א' ובזיטאמיר ובווינאציה ואמשטרדם ועוד אבל בה"ה ליתא תיבת "אבי" אביהן וחלקו הכל בשוה, וזהו שנאמר לשמות אבותם ינחלו, שאחר שנטלו הבנים חלקוה לפי האבות שיצאו ממצרים, ואילו מתחלה חלקוה למנין יוצאי מצרים, לא היו נוטלין אלו הדי' אלא שני חלקים, עכשיו נטלו ד' חלקים: הנה יש כאן גירסאות על גירסאות, כמעט בכל חומש יש דרך אחר, בחומש היכל הברכה איתא כאן רש"י על פסוק נו על פי הגורל, הגורל היה מדבר, וברש"י זו אחר תיבת "ברוח הקודש" לפני החמשה תיבות "לכן נאמר על פי ה' " איתא "וכן הוא אומר ויתנו לכלב את חברון כאשר דבר משה" ואח"כ רש"י פסוק נה "אך בגורל יצאו יהושע וכלב ונכתב עוד הפעם הפסוק "וכן הוא אומר ויתנו לכלב את חברון כאשר דבר משה" ואח"כ ואומר על פי ה' נתנו לו את העיר אשר שאל, ואח"כ דיבור חדש "מטות אבותם" יצאו גרים ועבדים, וכעין גירסא זו היא גם באמשטרדם ובווינאציה אלא ששם איתא בדיבור הראשון וכן הוא אומר ויתנו לכלב את חברון על פי ה' (לאו כלשון הפסוק) ואח"כ באותו רש"י גופיה אך בגורל יצאו יהושע וכלב ואומר על פי ה' נתנו לו את העיר אשר שאל, ואח"כ הדיבור "לשמות מטות אבותם" יצאו גרים ועבדים, לפי גירסאות אלו נמצא דשני פסוקים שרש"י מביא לאו המשך אחד הוא (חוץ בהיכל הברכה שאותו פסוק ממש נכפל שני פעמים) וברומא ליכא תיבות יצאו יהושע וכלב, רק אחר סוף דברי רש"י "נטלו ארבעה חלקים" איתא רש"י על פי הגורל, הגורל היה מדבר ואחר תיבת "ברוח הקודש הביא שני הפסוקים של תנ"ך ביחד, ואח"כ הרש"י מטות אבותם יצאו גרים ועבדים, וכעין זה באלקבץ ובדפוס א' אלא ב' הפסוקים מעורבין ביחד "ויתנו לכלב את חברון על פי ה' נתנו לו אשר שאל, ובספר הקדוש לבוש האורה כתב דטעות נפל בספרים

ברש"י וצריכין לומר אך בגורל, יצאו יהושע וכלב, וכן הוא אומר ויתנו לכלב את חברון "על פי ה'", לכך נאמר על פי ה', ואומר על פי ה' נתנו לו את העיר אשר שאל (נמי לאו כלשון הפסוק, דבקרא איתא ויתנו לכלב את חברון כאשר דבר משה"), ובחומש זיטאמיר תוכן דברי רש"י הם כבחומשים שלפנינו, אלא שבתחילה הביא הרש"י שבפסוק נו על פי הגורל, הגורל היה מדבר כמו שפירשתי, מגיד שנתחלקה ברוח הקודש לכך נאמר על פי ה', ואח"כ חוזרין לשני רש"י שבפסוק נה אך בגורל, יצאו יהושע וכלב, וכן הוא אומר ויתנו לכלב את חברון כאשר דבר משה, ואומר על פי ה' נתנו לו את העיר אשר שאל: מטות אבותם, יצאו גרים ועבדים, ובאוהח"ק דפוס א' נמי תוכן דברי רש"י כזיטאמיר, אלא ששם איתא קודם הרש"י מטות אבותם, יצאו גרים ועבדים שבפסוק נה, ואח"כ הרש"י על פי הגורל שבפסוק נו, ואח"כ חוזרין לפסוק נה הרש"י אך בגורל יצאו יהושע וכלב, ואח"כ מטות אבותם יצאו יהושע וכלב, ואח"כ הרש"י ראיתו כלל בשום מקום דבתחילה הביא הרש"י אך בגורל יצאו יהושע וכלב, ואח"כ מטות אבותם יצאו יהושע וכלב, ואח"כ הרש"י הארוך מטות אבותם אלו יוצאי מצרים, שינה הכתוב וכו' ובפסוק נו על פי הגורל, הגורל היה מדבר, ואפשר עשה כן כיון שראה שיש גירסאות שונות כתב לפי סדר הפסוק) וביוסף דעת כתב דצ"ל בלשון הרש"י כלשון הלבוש, והסדר הוא כעין שהוא בחומשים שלפנינו מסודר על הפסוק חוץ הרש"י של מטות אבותם שהניחו לבסוף, עכ"פ סך הכל האיך שאעשה לא יהיה כשני חומשים, להכי לא היה לי ברירה ועשיתי כחומשים שלפנינו שהוא על פי רוב כסדר של יוסף דעת (אלא לשון הרש"י הנחניו כזיטאמיר ולא כלשון הלבוש), ובנוגע הרש"י של מטות אבותם סמכתינו על חומש אוהח"ק דפוס א' שכתבו בפסוק נה לפני פסוק נו, ויה"ר מלפני אבינו שבשמים שלא יצא מכשול מתחת ידו) @03אך בגורל. @02@02 יצאו יהושע וכלב, וכן הוא אומר ויתנו לכלב את חברון כאשר דבר משה @82(שופטים א, כ), @02, ואומר על פי ה' נתנו לו את העיר אשר שאל @82(יהושע יט, נ), @02: @03מטות אבותם (כ"ה ברומא עם אות ו). @02 יצאו גרים ועבדים: @04(נו)@01@00על פי הגורל. @02@02 הגורל היה מדבר כמו שפירשתי @82(פסוק נד), @02, מגיד שנתחלקה ברוח הקודש, לכך נאמר על פי ה' @82(יהושע יט, נ), @02: @04(נח)@01אלה משפחת לוי. @02@02 חסר כאן משפחות השמעיו והעזיאליו וקצת מן היצאהי @82(שמות ו, יז-יח), @02: @04(נט)@01אשר ילדה אותה (כ"ה ברומא עם אות ו) ללוי. @02@02 אשתו ילדתה במצרים (ב' תיבות הללו "ילדתה במצרים" הוא בדפוס א' באלקבץ ואמשטרדם ובווינאצה ובה"ה זיטאמיר ובאוהח"ק דפוס א', אבל הרא"ם לא גרס לה וכן עשו בחומשים מאירת עינים ועוז והדר), לידתה במצרים (ב' תיבות הללו "לידתה במצרים" איתא בדפוס א' ובאלקבץ ובווינאצה וברא"ם וכן הוא בחומשים שלפנינו, אבל בה"ה זיטאמיר ואמשטרדם ליתא ובאוהח"ק דפוס א') ואין הורתה במצרים, כשנכנסו (כ"ה באלקבץ ואמשטרדם ובווינאצה ובאוהח"ק דפוס א', אבל בדפוס א' וברא"ם "שכשנכנסו") לתוך החומה ילדתה, והיא השלימה מנין שבעים, שהרי בפרטן אי אתה מוצא אלא ששים ותשע @82(בראשית מו, ח-כז), @02: @04(סב)@01כ"י לא התפקדו בתוך בני ישראל. @02@02 להיות נמנין בני עשרים (כ"ה באמשטרדם, אבל בה"ה זיטאמיר ד') שנה, ומה טעם, כי לא נתן להם נחלה, והנמנין (כ"ה באמשטרדם וברומא, אבל בזיטאמיר "והנמנים", ובה"ה והנמנין) מבן עשרים שנה היו בני נחלה, שנאמר איש לפי פקדיו יתן נחלתו @82(לעיל פסוק נד), @02: @04(סד)@01@00ובאלה לא היה איש וגו'. @02@02 אבל על הנשים לא נגזרה גזרת המרגלים, לפי שהן היו מחבבות את הארץ, האנשים אומרים נתנה ראש ונשובה מצרימה @82(לעיל יד, ד), @02, והנשים אומרות תנה לנו ארצה @82(להלן כז, ד), @02, לכך נסמכה פרשת בנות צלפחד לכאן: @04(א)@01@00למשפחות (כ"ה ברומא עם אות ו) מנשה בן יוסף. @02@02 למה נאמר, והלא כבר נאמר בן מנשה, אלא לומר לך, יוסף חבב (כ"ה בזיטאמיר וברומא ובווינאצה ובאמשטרדם, אבל בה"ה ובאלקבץ "חיבב") את הארץ שנאמר והעלתם את עצמתי וגו' @82(בראשית נ, כה), @02, ובנותיו חבבו (כ"ה בזיטאמיר ובאלקבץ וברומא ובווינאצה, אבל בה"ה "חיבבו") את הארץ שנאמר תנה לנו ארצה @82(פסוק ד), @02, וללמד (כ"ה בזיטאמיר ובאלקבץ וברומא ובווינאצה ובאמשטרדם, אבל בה"ה "ללמד") שהיו כולם צדיקים, שכל מי שמעשיו ומעשה אבותיו סתומים ופרט לך הכתוב באחד מהם ליחסו לשבת, הרי זה צדיק בן צדיק, ואם יחסו לגנאי, כגון ב' ישמעאל בן נתניה בן אלישמע @82(מלכים ב-כה, כה), @02, בידוע שכל הנזכרים עמו רשעים היו: @03@00מחלה נועה וגו'. @02@02 ולהלן הוא אומר ותיקנינה מחלה ותרצה (בקרא כתיב "תרצה" בלי ו', אבל בכל דפוסים ישנים ממש הגירסא "ותרצה" (וכ"ה בלקט בהיר ומאירת עינים, חוץ בעוז והדר ששינה לכתוב "תרצה") @82(להלן לו, יא), @02, מגיד שכולן שקולות זו כזו, לפיכך

שינה את סדרן: @04@ (ב) @01@00@ לפני משה ולפני אלעזר. @02@02@ מגיד שלא עמדו לפנייהם אלא בשנת הארבעים אחר שמת אהרן: @03@00@ לפני משה. @02@02@ ואחר כך לפני אלעזר, אפשר אם משה לא ידע אלעזר יודע, אלא סרס המקרא ודרשהו, דברי רבי יאשיה, אבא חנן משום רבי אלעזר אומר, בבית המדרש היו יושבין ועמדו לפני כולם: @04@ (ג) @01@00@ והוא לא היה וגו'. @02@02@ לפי שהיו באות לומר בְּחֻטָּא מֵת, נזקקו לומר לא בחטא מתלוננים ולא בַּעֲדַת קֶרֶח שהצו על הקדוש ברוך הוא, אלא בְּחֻטָּא לבדו מֵת, ולא החטיא את אחרים עמו, רבי עקיבא אומר, מקושש עצים היה, ורבי שמעון אומר, מן המעפילים היה: @04@ (ד) @01@00@ למה יגרע שם אבינו. @02@02@ אנו במקום בן עומדות, ואם אין הנקבות חשובות זרע, תתיבם אמנו ליבם: @03@00@ כי אין לו בן. @02@02@ הא אם היה לו בן, לא היו תובעות כלום, מגיד שחכמניות היו: @04@ (ה) @01@00@ ויקרב משה את משפטן. @02@02@ נתעלמה הלכה ממנו, וכאן נפרע על שנטל עטרה לומר וְהִדְבֵּר אֲשֶׁר יִקְשֶׁה מִכֶּם תִּקְרְבוּ אֵלַי @82@ (דברים א, יז) @02@02@ דבר אחר, ראויה (כ"ה בזיטאמיר וברומא ואמשטרדם, אבל בה"ה "ראוי") היתה פרשה זו להכתב על ידי משה, אלא שזכו בנות צלפחד ונכתבה על ידן: @04@ (ז) @01@00@ בנות צלפחד דוברות (כ"ה ברומא עם שני וואוי"). @02@02@ כתרוממו לאות, כך כתובה פרשה זו לפני במרום, מגיד שראתה עינים (כ"ה בה"ה וזיטאמיר ורומא, נישט עינן) מה שלא ראתה עינו של משה: @03@00@ בנות צלפחד דוברות (כ"ה בזיטאמיר, אבל בה"ה לאו דיבור המתחיל הוא). @02@02@ יפה תבעו, אשרי אדם שהקדוש ברוך הוא מודה לדבריו: @03@00@ נתן תתן. @02@02@ שני חלקים, חלק אביהן שהיה מיוצאי (כ"ה בזיטאמיר ואמשטרדם, אבל בה"ה "מיוצא") מצרים, וחלקו עם אחיו בנכסי חפר: @03@00@ והעברת. @02@02@ לשון עֲבָרָה (ס"א, העברה) (כ"ה בזיטאמיר, אבל בה"ה הוא להיפוך, לשון העברה ובמוסגר ס"א לשון עברה, וברומא ואלקבץ ובאוהח"ק דפוס א' איתא רק עברה, ובדפוס א' "עברת" ובווינאצה ואמשטרדם רק "העברה") הוא, במי שאינו מניח בן ליורשו. דבר אחר, על שם שהבת מעברת נחלה משבט לשבט, שבנה ובעלה יורשין אותה, שלא תִּסָּב נֶחֱלָה @82@ (להלן לו, ז) @02@ לא נצטווה אלא לאותו הדור בלבד, וכן וְהִעֲבַרְתֶּם אֶת נֶחֱלָתוֹ לְבָתוֹ @82@ (פסוק ח) @02@, בכולן הוא אומר וְנָתַתֶּם @82@ (פסוק ט-י-יא) @02@ ובבת הוא אומר וְהִעֲבַרְתֶּם: @04@ (יא) @01@00@ לשאריו הקרוב אליו ממשפחתו. @02@02@ ואין משפחה קרויה אלא מצד (כ"ה בה"ה וזיטאמיר ודפוס א' ובווינאציה ובאמשטרדם ובאלקבץ ובאוהח"ק דפוס א' וכן גרס הרא"ם וכ"ה במאירת עינים, אבל במ"ג ועוז והדר "משפחת") האב: @04@ (יב) @01@00@ עלה אל הר העברים. @02@02@ למה נסמכה לכאן, כיון שאמר הקדוש ברוך הוא נָתַן תִּתֵּן לָהֶם @82@ (לעיל פסוק ז) @02@, אמר, אותי צוה המקום להנחיל, שמא הותרה הגזירה ואכנס לארץ, אמר לו הקדוש ברוך הוא גזירתי (כ"ה בזיטאמיר עם אות י אחר אות ז) במקומה עומדת. דבר אחר, כיון שנכנס משה לנחלת בני גד ובני ראובן, שמח ואמר, כמדומה שהותר לי נדרי, משל למלך שגזר על בנו שלא יכנס לפתח פלטין שלו, נכנס לשער והוא אחריו, לחצר והוא אחריו, לטרקלין והוא אחריו, כיון שבא ליכנס לקיטון, אמר לו, בני, מכאן ואילך אתה אסור ליכנס: @04@ (יג) @01@00@ כאשר נאסף אהרן אחיד. @02@02@ מכאן שנתאוה משה למיתתו של אהרן. דבר אחר, אין אתה טוב ממנו: @03@00@ על אשר לא קדשתם (בכל דפוסים ראשונים שראיתי הוא דיבור המתחיל אלא שבכל המפרשים מיישבין למה הביא רש"י כאן פסוק מן פרשת האזינו, ומן מ"ג לא עשו מזה דיבור המתחיל). @02@02@ @82@ (דברים לב, נא) @02@ הא אם קדשתם אותי עדיין לא הגיע זמנכם להפטר (לא מצאתי שום גירסא גם במ"ג שגורסין כאן "מן העולם" רק במאירת עינים ועוז והדר, ובלקט בהיר במוסגר, אבל בכל שאר גירסאות ממש שראיתי ליתא), בכל מקום שכתב מיתתם כתב סרחונם (כ"ה באלקבץ ובחומשים שלפנינו, וברומא "סרחונן", אבל בה"ה וזיטאמיר סרחונם), לפי שנגזרה גזרה על דור המדבר למות במדבר בעון שלא האמינו, לכך בקש משה שיכתב סרחונם (כ"ה באוהח"ק דפוס א' ובחומשים שלפנינו, אבל בה"ה וזיטאמיר "סרחונן" אבל באלקבץ ורומא "סרחונם"), שלא יאמרו אף הוא מן הממרים היה, משל (כ"ה בה"ה אבל בזיטאמיר חסר מן תיבת משל, עד אף כאן, משום צענזור) לשתי נשים שלוקות בבית דין, אחת קלקלה ואחת אכלה פגי שביעית וכו', אף כאן בכל מקום שהזכיר מיתתם הזכיר סרחונם (כ"ה באלקבץ ובחומשים שלפנינו, אבל בה"ה וזיטאמיר סרחונם), להודיע שלא היתה בהם אלא זו בלבד: @04@ (יד) @01@00@ הם מי מריבת קדש. @02@02@ הם לבדם, אין בהם עון אחר. דבר אחר, הם שהמרו במרה, הם היו שהמרו בים סוף, הם עצמם שהמרו במדבר צין: @04@ (טו) @01@00@ וידבר משה אל ה' וגו'. @02@02@ להודיע שבחן של צדיקים, כשנפטרים (כ"ה ובדפוס א' וברומא ואמשטרדם

ובווינאציה ובאוהח"ק דפוס א', ובה"ה וזיטאמיר ובאלקבץ "כשנפטרים", ועד מ"ג לא מצאתי גירסא באות "ש" בתחילת התיבה
"שכשנפטרינ" רק מן במ"ג ובחומשים שלפנינו) מן העולם מניחין צרכן ועוסקין בצרכי צבור: @03@00@02@02@ אמר לו,
השיבני אם אתה ממנה להם פרנס אם לאו: @04@01@00@02@02@ ח' כיון ששמע משה שאמר לו המקום תן נחלת
צלפחד לבנותיו, אמר, הגיעה שעה שאתבע צרכי שירשו בני (כ"ה בזיטאמיר אבל בה"ה "בניי") את גדולתי, אמר לו הקדוש ברוך הוא,
לא כך עלתה במחשבה לפני, כדאי הוא יהושע ליטול שכר שמושו שלא מש מתוך האהל @82@ (שמות לג, יא) @02@, וזהו שאמר שלמה,
נִצֵּר תִּאֲנֶה יֹאכֵל פְּרִיָּהּ @82@ (משלי כז, יח) @02@: @03@אלהי הרוחות. @02@02@ למה נאמר, אמר לפני, רבונו של עולם, גלוי לא
מצאתי שום גירסא "וידוע" רק מן מ"ג ולהלן, וכן עשו חומשים שלפנינו) לפניך דעתו של כל אחד ואחד, ואינן דומין זה לזה, מנה
עליהם מנהיג שיהא סובל כל אחד ואחד לפי דעתו: @04@01@00@02@02@ אשר יצא לפניהם. @02@02@ לא כדרך מלכי האומות (כ"ה
בדפוס א' ורומא אבל בה"ה "העכו"ם" ובזיטאמיר חסר אפשר משום צענזור) שיושבים בבתיהם ומשלחין את חיילותיהם למלחמה,
אלא כמו שעשיתי אני, שנלחמתי בסיחון ועוג, שנאמר אֶל תִּירָא אֹתוֹ @82@ (לעיל כא, לד) @02@, וכדרך שעשה יהושע, שנאמר וַיֵּלֶךְ
יְהוֹשֻׁעַ אֵלָיו וַיֹּאמֶר לוֹ הֲלָנוּ אִתָּהּ וגו' @82@ (יהושע ה, יג) @02@, וכן בדוד הוא אומר פִּי הוּא יוֹצֵא וְבֶאֱלֹפְנֵיהֶם @82@ (שמואל-א יח,
טז) @02@ יוצא בראש ונכנס בראש: @03@00@02@02@ יוצאים. @02@02@ בזכותיו: @03@00@02@02@ יביאם. @02@02@ בזכותיו. דבר
אחר, וְאֲשֶׁר יָבִיֵאם, שלא תעשה לו כדרך שאתה עושה לי, שאיני מכניסן לארץ: @04@01@00@02@02@ ח' קחנו בדברים,
אשריך שזכית להנהיג בניו של מקום: @03@00@02@02@ לך. @02@02@ את שבדוק לך, את זה אתה מכיר: @03@00@02@02@ אשר רוח בו. @02@02@
כאשר שאלת, שיוכל להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד: @03@00@02@02@ וסמכת את ידך עליו. @02@02@ תן לו תורגמן (בכל דפוסים ישינים
ממש הגירסא "תורגמן", אבל בגור אריה ובבאר בשדה ומן מ"ג ולהלן, "מתורגמן" וביוסף דעת הביא שני הגירסאות), שידרוש בחייד,
שלא יאמרו עליו לא היה לו להרים ראש בימי משה: @04@01@00@02@02@ ח' על ישראל, דע שטרחנין הם, סרבנים
הם, על מנת שתקבל (כ"ה בזיטאמיר ורומא, אבל בה"ה "שתקבלי עם שטערעכעלעט) עליך: @04@01@00@02@02@ ח' ונתתה מהודך
עליו. @02@02@ זה קירון עור פנים: @03@00@02@02@ מהודך. @02@02@ ולא כל הודך, ומצינו (כ"ה בכל דפוסים ישינים וכן בה"ה ובזיטאמיר,
חוץ באוהח"ק דפוס א' שגרס "ונמצינו", וזה דומה ביותר להגירסא שהוא בחומשים שלפנינו מן מ"ג ולהלן "נמצינו", אבל בכל שאר
דפוסים ראשונים "ונמצינו", ובדפוס א' "ומכאן") למדין, פני משה כחמה, פני יהושע כלבנה: @03@00@02@02@ ח' שמעו כל עדת בני
ישראל. @02@02@ שיהיו נוהגין בו כבוד ויראה, כדרך שנוהגין בך: @04@01@00@02@02@ ח' הכהן יעמוד. @02@02@ הרי
שאלתך ששאלת שאין הכבוד הזה זו (ס"א, מוטל) מבית אביך, שאף יהושע יהא צריך לאלעזר: @03@00@02@02@ ח' לו. @02@02@
כשיצטרך לצאת למלחמה: @03@00@02@02@ ח' פיו. @02@02@ של אלעזר: @03@00@02@02@ ח' סנהדרין: @04@01@00@02@02@ ח' וויקח את
יהושע. @02@02@ לקחו בדברים, והודיעו מתן שכר פרנסי ישראל לעולם הבא: @04@01@00@02@02@ ח' את ידי. @02@02@ בעין
יפה יותר ויותר ממה שנצטווה, שהקדוש ברוך הוא אמר לו וְסִמַּכְתָּ אֶת יָדְךָ @82@ (לעיל פסוק יח) @02@, והוא עשה בשתי ידיו, ועשאו
ככלי מלא וגדוש, ומלאו חכמתו בעין יפה: @03@00@02@02@ ח' דבר ה'. @02@02@ אף לענין ההוד נתן מהודו עליו: @04@01@00@02@02@ ח' וצו
את בני ישראל. @02@02@ ח' מה אמור למעלה, יִפְקֹד ה' @82@ (לעיל כז, טז) @02@, אמר לו הקדוש ברוך הוא, עד שאתה מצווני (כ"ה בה"ה
עם שני וואו"ו) על בני (כ"ה בזיטאמיר אבל בה"ה "בניי"), צוה את בני עלי, משל לבת מלך שהיתה נפטרת מן העולם והיתה מפקדת
לבעלה על בניה וכו', כדאיתא בספרי @82@ (קמב) @02@: @03@00@02@02@ ח' קרבני. @02@02@ ח' זה הדם: @03@00@02@02@ ח' אימורין (כ"ה
ברומא עם אות י' אחר אות א'), וכן הוא אומר וְהִקְטִירְכֶם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַ לָחֶם אֲשֶׁהּ @82@ (ויקרא ג, טז) @02@: @03@00@02@02@ ח' הנתנין
לאשי מזבחי: @03@00@02@02@ ח' תשמרו. @02@02@ שיהיו כהנים ולוים וישראלים עומדין על גביו, מכאן למדו ותקנו מעמדות @82@ (תענית
כז.) @02@: @03@00@02@02@ ח' במועדו. @02@02@ בכל יום הוא מועד התמידים: @04@01@00@02@02@ ח' ואמרת להם. @02@02@ אזהרה לבית דין:
@03@00@02@02@ ח' שנים ליום. @02@02@ ח' כפשוטו, ועיקרו בא ללמד שיהיו נשחטין כנגד היום, תמיד של שחר במערב, ושל בין הערבים במזרח
של טבעות: @04@01@00@02@02@ ח' הכבש אחד. @02@02@ אף על פי שכבר נאמר בפרשת ואתה תצוה וְזֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה וגו' @82@ (שמות
כט, לח) @02@, היא היתה אזהרה לימי המלואים וכאן צוואה (כ"ה בה"ה עם ב' וואו"ו, וברומא ואלקבץ ובאמשטרדם ובווינאציה

ובאוהח"ק דפוס א' "צואה", אבל בזיטאמיר ובחומשים שלפנינו "צוה") לדורות: @04@01@02@00 סולת למנחה. @02@02@02 מנחת נסכים: @04@01@00 העשויה בהר סיני. @02@02@02 כאותן שנעשו בימי המלואים. דבר אחר, העֲשֶׂה בְּהַר סִינִי, הקיש עולת תמיד לעולת הר סיני, אותה שנתקרבה לפני מתן תורה שכתוב בה וַיֵּשֶׁם בְּאַגְנֹת @82@ (שם כד, ו) @02@, מלמד שטעונה כלי: @04@01@00 ונסכו. @02@02@02 יין (כ"ה בה"ה אבל בזיטאמיר תיבת "יין" הוא חלק מן דיבור המתחיל): @03@02@02 הסך. @02@02@02 על המזבח יתנסכו: @03@00@02 שכר. @02@02@02 יין המשכר, פרט ליין מגתו: @04@01@00 ריח ניחוח. @02@02@02 נחת רוח לפני, שאמרתי ונעשה רצוני: @04@01@00 עולת שבת בשבתו. @02@02@02 ולא עולת שבת (רק ברומא מצאתי תיבת "זו" וכ"ה במאירת עינים ועוז והדר, אבל בה"ה וזיטאמיר ואלקבץ ובאמשטרדם ובאוהח"ק דפוס א' ודפוס ליתא תיבת "זו" וכן בגור אריה ליתא, וכן בלקט בהיר, ובוינאציה ליתא נמי תיבת "בשבת") בשבת אחרת, הרי שלא הקריב בשבת זו, שומע אני יקריב שתים לשבת הבאה, תלמוד לומר בַּשְּׁבִיטָה, מגיד שאם עבר יומו בטל קרבנו: @03@00@02 על עולת התמיד. @02@02@02 אלו מוספין לבד אותן (כ"ה בזיטאמיר ואמשטרדם, אבל בה"ה "אותם") שני כבשים של עולת התמיד, ומגיד שאין קרבין אלא בין שני התמידין, וכן בכל המוספין נאמר על עולת התמיד לתלמוד זה: @04@01@00 ושלשה עשרונים. @02@02@02 כמשפט נסכי פר, שכן הן קצובין בפרשת נסכים @82@ (לעיל טו, ט-י) @02@: @04@01@00 זאת עלת חדש בחדשו. @02@02@02 שאם עבר יומו בטל קרבנו, ושוב אין לו תשלומין: @04@01@00 ושושעיר עזים וגו'. @02@02@02 כל שעירי המוספין באין לכפר על טומאת מקדש וקדשיו, הכל כמו שמפורש במסכת שבועות @82@ (ט.ט), ונשתנה שער ראש חודש שנאמר בו לה', ללמדך שמכפר על שאין בו ידיעה לא בתחילה ולא בסוף, שאין מכיר בחטא אלא הקדוש ברוך הוא בלבד, ושאר השעירים למדין ממנו (כ"ה בזיטאמיר ורומא ואלקבץ ואמשטרדם ובוינאציה וכ"ה בחומשים שלפנינו, אבל בה"ה ודפוס א' "הימנו"). ומדרשו באגדה @82@ (שם) @02@, אמר הקדוש ברוך הוא, הביאו כפרה עלי (כ"ה בה"ה ורומא, אבל בזיטאמיר ליתא תיבה זו) על שמעטתי את הירח: @03@00@02 על עולת התמיד. @02@02@02 יַעֲשֶׂה (כ"ה בה"ה ובזיטאמיר ובאוהח"ק דפוס א' ובאמשטרדם ובוינאציה דתיבת יעשה לאו מדיבור המתחיל הוא, ומן מ"ג ולהלן הוא מדיבור המתחיל וכן הגיה ביוסף דעת) כל הקרבן הזה: @03@00@02 אין וְנִסְכּוֹ מוסב על השעיר, שאין נסכים לחטאת: @04@01@00 מלאכת עבודה. @02@02@02 אפילו מלאכה הצריכה לכם, כגון דבר האבד המותר (כ"ה בכל הדפוסים חוץ ברומא שגורס "המותרת" וכ"ה מן מ"ג ולהלן) בחולו של מועד, אסורה ביום טוב: @04@01@00 פורים. @02@02@02 כנגד אברהם, שנאמר וְאֵל הַקָּדָשׁ כִּי אֲבָרְכֶם (כ"ה בזיטאמיר ובאלקבץ ובחומשים שלפנינו, אבל בה"ה במוסגר, אבל ברומא ודפוס א' "ויקח בן בקר" ובדפוס א' גם "רד וטוב", אבל באוהח"ק דפוס א' ובאמשטרדם ובוינאציה איתא רק ב' תיבות "כנגד אברהם" ולא יותר) @82@ (בראשית יח, ז) @02@: @03@00@02 אילים (כ"ה בכל דפוסים ישנים גם במ"ג, אבל בעוז והדר "איל"). @02@02@02 כנגד (אילו של) (כ"ה בזיטאמיר ובה"ה במוסגר, אבל באוהח"ק דפוס א' הוא להדיא, וברומא ואלקבץ ובאמשטרדם ובוינאציה ליתא כלל) יצחק: @03@00@02 כבשים. @02@02@02 כנגד יעקב, שנאמר וְהַקְשִׁיבִים הַפָּרִיד יַעֲקֹב @82@ (שם ל, מ) @02@, ביסודו של רבי משה הדרשן ראיתי זאת: @04@01@00 כאלה תעשו ליום. @02@02@02 שלא יהיו פוחתין והולכין כְּפָרִי החג: @04@01@00 (כו) @02@01@00 וביום הבכורים. @02@02@02 חג השבועות קרוי כְּפֹרִי קֶצֶר חֲטִים @82@ (שמות לד, כב) @02@, על שם שתי הלחם שהם ראשונים למנחת חטים הבאה מן החדש: (לא) @01@00@02 תמימים (כ"ה ברומא עם שני יודי"ן) יהיו לכם ונסכיהם. @02@02@02 אף הנסכים יהיו תְּמִימִם, למדו רבותינו @82@ (מנחות פז, ז) @02@ מכאן, שהיין שהעלה קמחין פסול לנסכים: @04@01@00 (ו) @02@01@00 מלבד עלת החודש. @02@02@02 מוספי ראש חודש שהוא ביום ראש השנה: @04@01@00 (יא) @02@01@00 מלבד חטאת הכפורים. @02@02@02 שער הנעשה בפנים האמור באחרי מות @82@ (ויקרא טז, ט) @02@, שגם הוא חטאת: @03@00@02 עולת התמיד. @02@02@02 ומלבד עלת התמיד תעשו עולות הללו: @03@00@02 ונסכיהם. @02@02@02 מוסב על המוספין הכתובין (כ"ה בה"ה וברומא, אבל בזיטאמיר "הכתובים") ועל תעשו, והוא לשון ציווי (כ"ה בה"ה אבל בזיטאמיר "צווי"), מלבד עלת התמיד ומנחתה תעשו את אלה וְנִסְכֵּיהֶם, וכן כל נְסִיכֵיהֶם (כ"ה בזיטאמיר ובכל שאר דפוסים בלי ו' וכ"ה ברא"ם וכ"ה בחומשים שלפנינו, אבל בה"ה "ונסכיהם") האמורים בכל המועדות, חוץ משל קרבנות החג, שכל וְנִסְכֵּיהֶם, וְנִסְכֵּיהֶם, וְנִסְכֵּיהֶם שבהם מוסבים על התמיד ואינן (כ"ה בזיטאמיר ואמשטרדם ובוינאציה אבל בה"ה ורומא ואלקבץ

"ואינו", ובדפוס א' נראה ג"כ "ואינו") לשון ציווי(עשיתי כנ"ל, אבל כאן גם בה"ה "צווי"), שהרי נסכיחם(כ"ה בזיטאמיר ובאמשטרדם ובווינאציה אבל בה"ה "ונסכיחם") של מוספין כתובין(כ"ה בה"ה וברומא, אבל בזיטאמיר "כתובים") לעצמן בכל יום ויום: 04@01@000ומנחתם ונסכיחם לפרים.02@02@ פרי החג שבעים הם, כנגד שבעים אומות(כ"ה בדפוס א' ובאמשטרדם, אבל בה"ה ובזיטאמיר ע' עכו"ם, ובזיטאמיר חסר קצת מן רש"י זו משום צענוזר) ומתמעטים(כ"ה בזיטאמיר ובאמשטרדם ובווינאציה ובה"ה ורומא ואלקבץ ובדפוס א', אבל באוח"ק דפוס א' ובנחלת יעקב ומ"ג ובחומשים שלפנינו "שמתמעטים") והולכים, סימן כלייה(כ"ה בה"ה עם שני יודי"ן) להם, ובימי המקדש היו מגינין עליהם מן היסורין(כ"ה בה"ה וברומא, אבל בזיטאמיר "היסורים"): 03@000ולכבשים.02@02@ כנגד ישראל שנקראו שָׁה פְּזוּקָה 82@82@ירמיה נ, יז)02@, והם קבועים, ומניינם תשעים ושמונה(כ"ה בזיטאמיר אבל בה"ה צ"ח), לכלות מהם תשעים ושמונה(כ"ה בזיטאמיר אבל בה"ה צ"ח) קללות שבמשנה תורה 82@82@דברים כח)02@. בשני נאמר וְנִסְכֵּיהֶם 82@82@פסוק יט)02@ על שני תמידי היום, ולא שינה(כ"ה בה"ה עם אות י) הלשון אלא לדרוש(כ"ה ברומא ואלקבץ אבל בה"ה וזיטאמיר "לידרש"), כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה 82@82@תענית ב:02@, בשני וְנִסְכֵּיהֶם 82@82@פסוק יט), בשני וְנִסְכֵּיהֶם 82@82@פסוק לא), בשני וְנִסְכֵּיהֶם 82@82@פסוק לג), מ"ם יו"ד מ"ם, הרי כאן מים, רמז לנסוך המים מן התורה בחג: 04@01@000עצרת תהיה לכם.02@02@ עצורים בעשיית מלאכה. דבר אחר, עֲצַרְתָּ עֲצָרוּ מִלְצָתָה, מלמד שטעון לינה. ומדרשו באגדה 82@82@סוכה נה:02@, לפי שכל ימות הרגל הקריבו כנגד שבעים אומות(כ"ה באמשטרדם, אבל בה"ה וזיטאמיר ע' עכו"ם, ובדפוס א' ורומא "כנגד האומות"), וכשבאין(כ"ה בה"ה ובחומשים שלפנינו אבל בזיטאמיר ובשאר דפוסים ישינים "ובאין") ללכת, אמר להם המקום, בבקשה מכם עשו לי סעודה קטנה כדי שאהנה מכם: 04@01@000פסוק אחד איל אחד.02@02@ אלו(כ"ה בה"ה ובאוח"ק דפוס א', אבל בזיטאמיר ובאמשטרדם "איל" ובדפוס א' "כל אלו") כנגד ישראל, התעכבו לי מעט עוד, ולשון חבה הוא זה, כבנים הנפטרים מאביהם והוא אומר להם קשה עלי פרידתכם, עכבו עוד יום אחד, משל למלך שעשה סעודה וכו' כדאיתא במסכת סוכה(כ"ה בה"ה אבל בזיטאמיר "סוטה" ואפשר דט"ס הוא) 82@82@נה:02@. ובמדרש רבי תנחומא 82@82@יז)02@, למדה תורה דרך ארץ, שמי שיש לו אכסנאי, יום ראשון יאכילנו(נה בדפוס א' איתא ד' פעמים "מאכילנו" ולא יאכילנו, ובפעם האחרון איתא סתם "יום חמישי ירק" ושם אין הגירסא "למחר" רק יום ראשון יום שני יום שלישי וכן להלן, וברומא איתא רק ב' בבות ובתרוייהו איתא "יאכילנו", ובאלקבץ בפעם הראשון "יאכילנו" ובפעם שני ורביעי וחמישי "מאכילנו", וגבי בשר בהמה איתא סתם למחר בשר בהמה, אבל בה"ה ובזיטאמיר איתא בג' ראשונים "יאכילנו" ובב' אחרונים "מאכילנו", ובאמשטרדם ובווינאציה ובאוח"ק דפוס א' איתא כמו שכתבתי כאן בפנים, דבב' ראשונים "יאכילנו", וגבי בשר בהמה סתם למחר בשר בהמה, ובב' אחרונים "מאכילנו", וכיון דבהשקפה ראשונה נראה מסתבר כן דבבבא הג' איתא סתם למחר בשר בהמה כדי להפסיק בין יאכילנו למאכילו, עשיתי כן כג' דפוסים, ורק מן מ"ג ולהלן איתא בכל חמש פעמים "מאכילו" וכן עשו בחומשים שלפנינו) פטומות, למחר יאכילנו דגים, למחר, בשר בהמה(כנ"ל דכ"ה באמשטרדם ובווינאציה ובאוח"ק דפוס א', אבל בה"ה וזיטאמיר איתא כאן נמי "יאכילנו"), למחר מאכילו קטניות(כ"ה בה"ה אבל בזיטאמיר קטנית), למחר מאכילו ירק, פוחת והולך פְּרִי החג: 04@01@000אלה תעשו לה' במועדיכם.02@02@ דבר הקצוב לחובה: 03@000לבד מנדריכם.02@02@ אם באתם לידור קרבנות ברגל, מצוה היא בידכם, או נדרים או נדבות שנדרתם כל השנה, הקריבום(כ"ה בה"ה וזיטאמיר ואוח"ק דפוס א' ובווינאציה ובדפוס א', ומן מ"ג ולהלן "תקריבום", וברומא וברא"ם קריבין, וביוסף דעת הביא שניהם, הקריבום וקריבין אבל לא תקריבום) ברגל, שמא יקשה לו לחזור ולעלות לירושלים ולהקריב נדריו, ונמצא עובר בבל תאחר 82@82@דברים כג, כב)02@: 04@01@000ויאמר משה אל בני ישראל.02@02@ להפסיק הענין דברי רבי ישמעאל, לפי שעד כאן דבריו של מקום, ופרשת נדרים 82@82@פסוק ב)02@ מתחלת בדבורו של משה, הוצרך להפסיק תחלה ולומר שחזר משה ואמר פרשה זו לישראל, שאם לא כן יש במשמע שלא אמר להם זו, אלא בפרשת נדרים התחיל דבריו:

חסלת פרשת פינחס